

Autoriteit Consument en Markt
Directie Energie
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Woerden : 5 juni 2025
onze ref. : E25b13/HG-mvdb
doorkiesnr. : 0348 48 43 53
e-mail : mvdb@vemw.nl

onderwerp : Zienswijze VEMW m.b.t. het ontwerp codebesluit
Groepstransportovereenkomst (zaaknummer: ACM/23/184255)

Geachte directie,

In de Staatscourant van 24 april 2025 nr. 14110 stelt de ACM belanghebbenden in de gelegenheid te reageren op het door de ACM opgestelde ontwerp Groepstransportovereenkomst (hierna "Ontwerpbesluit"). Van de geboden gelegenheid tot het indienen van een schriftelijke zienswijze maakt VEMW graag gebruik.

Allereerst is VEMW verheugd dat er voortgang gemaakt wordt met het ontwikkelen van de groepstransportovereenkomst. Er is door de sector lang aan gewerkt en veel over gediscussieerd. Ook wacht de markt door het gebrek aan transportcapaciteit op oplossingen zoals deze om toch (elektrificatie)projecten te realiseren. Dat maakt het des te belangrijker dat het uiteindelijke product voldoet aan de behoeften van de markt. Op een aantal punten heeft de ACM hier goede keuzes gemaakt maar een aantal zaken blijven echter nog onduidelijk. In deze zienswijze zal VEMW hier verder over uitweiden na beantwoording van de twee consultatievragen.

Consultatievraag 1: lokale afstemming invoeding en afname

VEMW is van mening dat nettarieven dienen om netgebruik doelmatig en kostenreflectief in rekening te brengen. Partijen die samen in een groepstransportovereenkomst treden en gelijktijdig invoeden en afnemen belasten het net in beide richtingen en dienen daar dan ook voor te betalen. Het is daarom wenselijk om geen netto afrekening van de kWh te hanteren in een groepstransportovereenkomst. Wanneer partijen opwek en afname precies op elkaar willen afstemmen zonder (kWh) transporttarief bestaan reeds andere instrumenten die dat

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

Houttuinlaan 12
3447 GM WOERDEN
KvK Utrecht nr. 30147022

Telefoon 0348 48 43 50
E-mail kb@vemw.nl
Internet www.vemw.nl

IBAN: NL20ABNA0551408340
BICcode: ABNANL2A
BTW nr. NL 0011.19.904.B01

mogelijk maken, zoals directe lijnen en GDSen. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van het openbare net en worden er dus ook geen kosten veroorzaakt.

Wanneer de kWh wel netto afgerekend wordt kan het zijn dat deze partijen hier oneigenlijke voordelen uit halen. Immers, wanneer een producent en afnemer samen een groepstransportovereenkomst afsluiten terwijl op het terrein ook andere bedrijven gevestigd zijn, zouden de partijen buiten de overeenkomst meer betalen voor hetzelfde transport. Als partij A (producent in GTO) 100 kWh invoedt en partij B (afnemer in GTO) gelijktijdig 100 kWh afneemt, zou hij voor 0 kWh betalen. Dat terwijl partij C (afnemer buiten GTO) op dezelfde ring wellicht ook 100 kWh gelijktijdig afneemt, daarmee objectief gezien dezelfde netbelasting veroorzaakt als partij B, en daar wel voor 100 kWh betaalt. Dit creëert een oneigenlijk voordeel voor partij B.

Consultatievraag 2: transitieperiode

Het vormen van een groep om een Groepstransportovereenkomst aan te gaan, de juridische afspraken die hiervoor gemaakt moet worden en de risico's die moeten worden afgedekt vormen grote barrières voor bedrijven om een GTO aan te gaan. De transitieperiode geeft deze partijen de zekerheid dat ze terug kunnen vallen op hun oude, individuele GTV en geeft daarmee de mogelijkheid om een GTO te onderzoeken en te proberen. Gezien de huidige en toekomstige congestiesituatie is het aannemelijk dat partijen bij uittreden uit een GTO na de transitieperiode hun individuele GTV (groten)deels kwijt zullen zijn en op de wachtrij zullen komen. Het is daarom zeer wenselijk om de transitieperiode zo lang mogelijk te houden, dat wil zeggen drie jaar en het liefst langer. Hiermee creëert de ACM een zekerheid voor bedrijven die een GTO willen proberen.

Daarnaast rekenen netbeheerders met daadwerkelijke netbelasting en niet met contractuele belasting (GTV). De contractuele belasting wordt slechts gebruikt voor prognoses op de (middel)lange termijn. Aangezien de daadwerkelijke belasting niet verhoogt, en hopelijk zelfs verlaagt, door het vormen van een GTO, is het niet aannemelijk dat 3 jaar een probleem zal zijn voor netbeheerders. Dit terwijl het netgebruikers wel in staat kan stellen om investeringsbeslissingen te nemen en te elektrificeren.

Correctiefactor

VEMW is zeer verheugd dat de ACM in het Ontwerpbesluit de correctiefactor van 1,21 heeft laten vervallen. Dit was tijdens de voorbereiding van het codewijzigingsvoorstel een van de grootste pijnpunten voor VEMW. In lijn met het antwoord op consultatievraag 1 is VEMW van mening dat elke partij gelijk behandeld moet worden en dat de kosten voor gebruik van het net voor eenieder gelijk moet zijn. Dat betekent ook dat GTV eenzelfde prijs moet hebben, ongeacht of dit GTV aan een individuele partij of een groep toebehoort. VEMW dringt dan ook aan om ook in het uiteindelijke besluit deze correctiefactor geschrapt te houden.

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

Begrippen

De codes dienen afnemers zekerheid te bieden over hun rechten en plichten jegens de netbeheerder. Echter, het Ontwerpbesluit introduceert in artikel 1.3 twee nieuwe begrippen die niet in de Begrippencode Elektriciteit gedefinieerd zijn, ‘groepstransportovereenkomst’ en ‘aansluitovereenkomst’. Het verzoek is dan ook de twee nieuwe begrippen te definiëren in de Begrippencode Elektriciteit en deze daarin ook aan elkaar te linken. Ze zijn immers aan elkaar gelieerd. Daarnaast zijn lid 1 en lid 2 van artikel 1.3 van het Ontwerpbesluit onzorgvuldig geformuleerd. In plaats van iets te ‘lezen’ als iets anders gaat onze voorkeur uit naar het volledig uitschrijven van wat er bedoeld wordt.

Contracteren groepsTO en voorwaarden

In artikel 7.1e, lid 1 staat ‘... en indien de netbeheerder daartoe de mogelijkheid biedt,...’. VEMW is van mening dat deze zinsnede onnodig en onwenselijk is. Het uiteindelijke Besluit treedt op een bepaald moment in werking en vanaf dat moment hebben de netbeheerders een bepaalde termijn om de groepstransportovereenkomsten te implementeren. Na deze termijn zijn netbeheerders volgens de Netcode Elektriciteit verplicht deze contractvorm aan te bieden. De eerdergenoemde zinsnede geeft de indruk dat de netbeheerder na deze termijn alsnog de keuze heeft deze wel of niet aan te bieden. Daarnaast hebben de netbeheerders in artikel 7.1e een zeer uitputtende lijst voorwaarden gesteld waaraan een groep moet voldoen. Wanneer het Besluit in werking is getreden, de implementatietermijn is verstreken en de groep aan de voorwaarden uit artikel 7.1e voldoet, is het kan er geen mogelijkheid zijn dat de netbeheerder het verzoek afwijst omdat hij niet ‘daartoe de mogelijkheid biedt’. Het verzoek is dan ook de zinsnede te schrappen.

Verder het verzoek in artikel 7.1e, lid 1b ‘met een openbaar netbeheerder’ toe te voegen na ‘transportovereenkomst’. Een GDS-beheerder kan immers in een groep treden maar heeft per definitie meerdere transportovereenkomsten met aangesloten op zijn GDS.

In artikel 7.1e, lid 1f, onderdeel 3 staat ‘afhankelijk van de nettopologie ter plaatse’. Wat is precies de toegevoegde waarde van deze zinsnede? In i en ii eronder wordt al beschreven wat de eisen aan de nettopologie zijn. De situatie ter plaatse zou niet van belang moeten zijn als al voldaan wordt aan de voorwaarden in i en ii.

Onder artikel 7.1e, lid 1f, onderdeel 4 staat dat doelmatig netbeheer geborgd moet blijven. Wat wordt verstaan onder doelmatig netbeheer? Daarnaast dient toegevoegd te worden dat de vier punten onder onderdeel 4 uitputtend zijn. Ook is onduidelijk wat ‘aanleiding geeft tot directe netinvesteringen’ betekent. Wordt hier een bepaald minimum gehanteerd? Of is elke investering een gegronde reden om een groepstransportovereenkomst te weigeren?

Artikel 7.1e, lid 1g, onderdeel 3 dient op dezelfde manier uitgewerkt te worden als artikel 7.1e, lid 1f, onderdeel 4. Het verzoek is dan ook om de uitputtende vier criteria voor de volledigheid over te nemen.

Artikel 7.1e, lid 5 geeft aan hoe de netbeheerder om dient te gaan met het te bepalen gecontracteerd transportvermogen. Hierin is opgenomen dat de netbeheerder dit ‘in afstemming met de gemachtigde van een groep aangeslotenen’ moet doen. De vraag komt op wat ‘in afstemming met’ precies inhoudt. VEMW is van mening dat het belang van de groep leidend moet zijn. In veel gevallen zal een groepstransportovereenkomst afgesloten worden met als doel toegang tot een hoger gecontracteerd transportvermogen. Dit artikel maakt dat een netbeheerder het gecontracteerd transportvermogen van de groep anders vast kan stellen dan de groep wenst. Niet op basis van beschikbaarheid of netcapaciteit, maar simpelweg door gelijktijdigheid, toekomstplannen of historische gebruiksprofielen. Deze afweging wordt niet gemaakt wanneer een partij een individueel transportvermogen aanvraagt en dient daarom ook niet gemaakt te worden bij het toewijzen van transportvermogen in een groepstransportovereenkomst. Nogmaals, het belang van de groep moet leidend zijn en wanneer de aangevraagde transportcapaciteit beschikbaar is dient die ook toegewezen te worden.

Daarnaast omschrijft artikel 7.1e, lid 5b de historische jaarprofielen van de afgelopen twaalf maanden van de aangeslotene als input voor het vaststellen van het GTV van de groep. In bepaalde gevallen is dat echter niet representatief voor benodigde capaciteit. VEMW verzoekt de ACM dan ook de termijn van twaalf maanden te schrappen en in plaats daarvan op te nemen dat de netbeheerder, in overleg met aangeslotene, zal bepalen wat in een specifiek geval als redelijke termijn wordt beschouwd, hetgeen beter aansluit bij de praktijk en aangeslotenen meer zekerheid biedt dat er voldoende transportcapaciteit beschikbaar zal zijn voor het nog te ontwikkelen of in ontwikkeling zijnde project.

Toetsingsprotocollen

Artikel 7.1g, lid 2 schrijft voor dat de netbeheerders de toetsingsprotocollen vooraf bekend maken. VEMW ziet dit graag verduidelijkt. De ideale situatie is dat deze toetsingsprotocollen bij inwerkingtreding van het uiteindelijke Besluit op de website van Netbeheer Nederland gepubliceerd worden en voor alle netbeheerders gelijk zijn.

Aan artikel 7.1g, lid 4 dient ‘binnen redelijke termijn’ toegevoegd te worden na ‘...in de gelegenheid om...’ zodat zekerheid voor zowel netbeheerders als aangeslotene geboden wordt.

Relevante informatie

In artikel 7.1e, lid 2b, artikel 7.1f, lid 3 en artikel 7.1g, lid 3 wordt gerefereerd aan de relevante informatie die de netbeheerder dient te delen. VEMW is van mening dat de aangeslotene recht dient te hebben op aanvullende informatie wanneer hij van mening is dat de informatie die de netbeheerder zelf relevant acht niet voldoende is. Dit recht is ook

vastgelegd in artikel 16, lid 1l van de Elektriciteitswet 1998 waarin is opgenomen dat de aangeslotene recht heeft op alle informatie die hij nodig heeft voor toegang tot en gebruik tot het net. Het is dus niet aan de netbeheerder om te bepalen of alle relevante informatie verstrekt is, maar aan de aangeslotene.

Groepsvorming

In het Ontwerpbesluit blijft onduidelijk op basis van welke criteria de netbeheerders beoordelen of de vorming van een groep 'nettechnisch' mogelijk is. Het zou aangeslotenen enorm helpen als hier kaders of op zijn minst meer duidelijkheid over zou komen zodat zij zelf afwegingen kunnen maken over de haalbaarheid van het vormen van een groep. Het proces, de overwegingen en argumentatie voor het wel of niet accepteren van een groep zouden transparant moeten zijn voor aangeslotenen.

Daarnaast is in het Ontwerpbesluit opgenomen dat de potentiële groep van aangeslotenen betrokken moet worden bij het proces voor het bepalen van het groeps-GTV. Dit is van groot belang. Partijen moeten zelf kunnen bepalen of zij de som van hun individuele GTV's als groep willen contracteren, in het geval dat de groepsvorming elektrificatie als doel heeft, of lager dan de som wil contracteren en een deel GTV in wil leveren ten behoeve van lagere tarieven. Alleen op die manier heeft de groep het handelingsperspectief dat vanuit de marktpartijen met de groepstransportovereenkomsten beoogd wordt.

Overschrijding

Het Ontwerpbesluit schrijft voor dat een netbeheerder het transportrecht op kan schorten en zelfs kan laten vervallen. Het opschorten kan de netbeheerder al doen na twee overschrijdingen en compleet laten vervallen zelfs al na de eerste overschrijding na een opschorting. Dat betekent dat een netbeheerder het recht krijgt een transportrecht na drie overschrijdingen te laten vervallen. Dit is erg buitenproportioneel en daarnaast vermoeilijkt het de groepsvorming. Binnen een groep lopen leden van die groep dus het risico dat hun transportrecht vervalt terwijl een ander lid van de groep de overschrijding begaan heeft. Uiteraard kunnen deze risico's onderling afgedekt worden maar in sommige gevallen zal dat onvoldoende blijken waardoor potentiële groepen niet gevormd zullen gaan worden. VEMW stelt dan ook voor om de eerste opschorting pas na drie overschrijdingen en daaropvolgend na twee overschrijdingen en het laten vervallen pas bij de derde opschorting toe te laten.

Daarnaast is het vrij aannemelijk dat er in het beginstadium van de groepstransportovereenkomst weleens iets mis zal gaan. Alle betrokken partijen hebben immers geen ervaring met een groepsovereenkomst en daarnaast zijn fouten menselijk. VEMW stelt daarom voor om in de transitieperiode coulanter om te gaan en het vervallen van transportrecht niet toe te staan.

Verder zijn er zeer uiteenlopende oorzaken van een overschrijding. Het is dan ook onacceptabel om bij een overschrijding maatregelen te eisen die elke overschrijding

onmogelijk maken. VEMW verzoekt de ACM dan ook om op te nemen dat een maatregel genomen dient te worden die een herhaling van een specifieke overtreding voorkomt. Ook het verzoek om bij de beslissing om het transportrecht te laten vervallen naast de mate en frequentie van de schending, ook de oorzaak mee te laten nemen in de overweging.

Gemachtigde

In het Ontwerpbesluit is opgenomen dat de groep een ‘gemachtigde’ aanwijst die namens de groep het de netbeheerder handelt. Echter, het staat elk groepslid nog steeds vrij om met de netbeheerder te handelen. Een machtiging geeft de gemachtigde immers slechts het recht om namens een groepslid te mogen handelen, niet in plaats van. De rechten van de individuele aangeslotene blijven overeind en dus dienen zaken als communicatie niet via de gemachtigde, maar ook direct naar de aangeslotene te gebeuren.

Daarnaast is de vraag het gebruik van de term ‘gemachtigde’ doelt op een exclusief gemachtigde. Dat is in het Ontwerpbesluit niet duidelijk. In het Ontwerpbesluit wordt een mandaat afgegeven aan de ‘gemachtigde’ waar een lastgeving een betere en accuratere omschrijving zou zijn.

Uittreding

Artikel 7.1e, lid 7 en 8 zijn onduidelijk. In lid 7 wordt omschreven dat partijen in een groep de mogelijkheid hebben een periode van maximaal drie jaar te kiezen waarin ze bij uittreding kunnen terugvallen op hun oude, individuele GTV. Hier informeert de gemachtigde de netbeheerder over. Lid 8 spreekt echter over het afstemmen van afspraken met de netbeheerder, wat duidt op een instemmingsvereiste. VEMW verzoekt dit in lijn met lid 7 te brengen en het afstemmen aan te passen naar informeren en daarnaast te verduidelijken of lid 8 slaat op de periode na de afgesproken periode uit lid 7 of niet.

Daarnaast dient in artikel 7.1e, lid 9 toegevoegd te worden dat de netbeheerder bij het omzetten van de groepstransportovereenkomst uitgaat van het GTV zoals bepaald in lid 7 en 8.

Eenzijdig aanpassen overeenkomst

Artikel 7.1f lid 4 is zeer problematisch en dient geschrapt te worden. Allereerst is onduidelijk wat ‘houdt rekening met de belangen van de groep’ betekent. Nog problematischer is het feit dat dit lid netbeheerders de mogelijkheid geeft aanpassingen aan het net te doen die (negatieve) invloed op (het functioneren van) de groep heeft. Daarmee wordt direct inbreuk gedaan op de overeenkomst en kan de netbeheerder dus blijkbaar de overeenkomst eenzijdig aanpassen. De criteria betrouwbaarheid, veiligheid en doelmatig netbeheer zijn vooraf aan het contracteren van de groepstransportovereenkomst vastgesteld en goedgekeurd. Het feit dat dit naderhand kan veranderen geeft de aangeslotene geen enkele vorm van zekerheid en dient dan ook voorkomen te worden. VEMW verzoekt de ACM dan ook met kracht dit lid te schrappen.

Inwerkingtreding en implementatie

In het Ontwerpbesluit is opgenomen dat de netbeheerders na inwerkingtreding een jaar de tijd hebben om de groepstransportovereenkomsten te implementeren. VEMW wil bij de ACM aandringen de inwerkingtreding niet te laten vertragen en zo snel mogelijk te doen. Daarnaast dient de implementatietermijn voor de netbeheerders verkort te worden. Er lopen meerdere pilots en daar is reeds veel ervaring mee opgedaan. VEMW stelt voor om de netbeheerders na inwerkingtreding zes maanden de tijd te geven voor de implementatie.

Tot slot is het tijdens de implementatie van de groepstransportovereenkomsten van cruciaal belang dat de belanghebbende partijen betrokken worden. Vooral bij het opstellen van de standaardcontracten. VEMW heeft geconstateerd dat dit in het verleden met alternatieve transportrechten en congestiemanagementcontracten niet gebeurd is en het resultaat is een trage uitrol en beperkte belangstelling uit de markt door te eenzijdig opgestelde contracten.

VEMW verzoekt de ACM de door haar ingediende zienswijze te betrekken bij de verdere besluitvorming over het Ontwerpbesluit.

Hoogachtend,

w.g.

Hans Grünfeld
Algemeen Directeur